

Pradžia>Jūsų teisės>Nusikaltimų aukos>Žalos atlyginimas>Reikalavimas, kad žala atlygintų nusikaltėlis Reikalavimas, kad žala atlygintų nusikaltėlis

Austrija

Deklaracijos dėl įstojimo į baudžiamąjį procesą civilinė šalimi konkreči forma nenustatyta. Nėra reikalavimų, kokia forma turėtų būti pateikta deklaracija. Esamos liudytojų parodymų formose yra klausimas, ar asmuo pageidauja įstoti į baudžiamąjį procesą civilinė šalimi. Asmeniui, norinčiam tokiu būdu įstoti į procesą, pakanka nurodyti „taip“ ir pateikti trumpą paaiškinimą.

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Nusikaltimo auka turi teisę siekti kompensacijos už sukeltas kančias ar kompensacijos už baudžiamosios teisės priemonėmis ginamų juridinių jo teisių pažeidimą. Norėdamas pateikti prašymą, nukentėjusysis gali deklaruoti, kad pageidauja įstoti į baudžiamąjį procesą civilinė šalimi. Pateikęs šią deklaraciją (dėl įstojimo į baudžiamąjį procesą civilinė šalimi), nukentėjusysis įtraukiamas į baudžiamąjį procesą civilinė šalimi. Jeigu vėlesniu etapu prokuroras atsisako kaltinimų, civilinė šalis gali tęsti procesą pateikdama vadinamąjį subsidiarųjį kaltinimą (vok. *Subsidiaranklage*).

Priklausomai nuo proceso etapo, deklaracija dėl įstojimo į procesą civilinė šalimi gali būti žodžiu arba raštu pateikiama kriminalinei policijai (vok. *Kriminalpolizei*), prokurorui arba teismui. Deklaracijos formos reikalavimų nėra (**Baudžiamojo proceso kodekso (*Strafprozessordnung, StPO*) 67 straipsnio 3 dalis**).

Alternatyva – nukentėjusieji gali teikti reikalavimus civilinėje byloje.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Deklaracija dėl įstojimo į baudžiamąjį procesą civilinė šalimi gali būti pateikta teismo nagrinėjimo etapu iki įrodymų rinkimo pabaigos. Kadangi baudžiamajame procese su tuo susijusios tam tikros dalyvavimo teisės, kurios yra platesnės negu nukentėjusiojo teisės (pvz., teisė prašyti surinkti įrodymus, šaukimas į teisminį bylos nagrinėjimą), gali būti tikslinga deklaraciją dėl įstojimo į baudžiamąjį procesą civilinė šalimi pateikti ankstyvu proceso etapu.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Reikalavimai turėtų būti motyvuoti deklaracijoje dėl įstojimo į baudžiamąjį procesą civilinė šalimi. Konkreti prašymo sąmata turi būti pateikta teismo nagrinėjimo etapu iki įrodymų rinkimo procedūros pabaigos. Tačiau galima prašyti atlyginti tik tam tikrą žalą dalį.

Ar yra specialia forma, skirta tokiems prašymams?

Deklaracijos dėl įstojimo į baudžiamąjį procesą civilinė šalimi konkreči forma nenustatyta. Nėra reikalavimų, kokia forma turėtų būti pateikta deklaracija. Esamos liudytojų parodymų formose yra klausimas, ar asmuo pageidauja įstoti į baudžiamąjį procesą civilinė šalimi. Asmeniui, norinčiam tokiu būdu įstoti į procesą, pakanka nurodyti „taip“ ir pateikti trumpą paaiškinimą.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Įrodymus geriausia pristatyti arba pateikti tuo metu, kai pranešama apie nusikaltimą, arba kriminalinės policijos atliekamos apklausos metu. Vėliausiai jie turėtų būti pateikiami iki teismo posėdžio. Įrodymai – tai, be kita ko:

nuotraukos,

medicininės diagnozės,

sąskaitos arba sąskaitos faktūros,

orientacinės kainos ir kt.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Vykstant baudžiamajam procesui, civilinės šalys paprastai nepatiria išlaidų (išskyrus išlaidas savo pasirinktiems atstovams). Išlaidos patiriamos tik tuo atveju, jeigu civilinė šalis sąmoningai pateikia klaidingą teiginį, dėl kurio pradamas baudžiamasis procesas, arba jeigu kaltinamasis išteisinamas „subsidiariojo kaltinimo“ atveju.

Ar galiu gauti teisinę (advokato) pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Vykstant baudžiamajam procesui, civilinės šalys advokato paslaugomis naudotis neprivalo. Kai kurie nukentėjusieji, ypač tie, kurie gali būti nukentėję nuo smurto arba pavojingų grasinimų, arba tie, kurių seksualinei neliečiamybei arba gebėjimui priimti sprendimus dėl savo seksualinio gyvenimo nusikaltimas turėjo poveikį, gali prašyti paramos teismo proceso metu (teisinių konsultacijų ir būti atstovaujamiems advokato), jeigu to reikia jų procesinėms teisėms apsaugoti (StPO 66 straipsnio 2 dalis). Ši parama nukentėjusiesiems teikiama nemokamai.

Kai esama tikro finansinio nepritekliaus, kiti nukentėjusieji per procesinės paramos sistemą taip pat gali prašyti advokato pagalbos, jeigu tai yra reikalinga teisingumui užtikrinti, ypač siekdami įgyvendinti teisę išvengti vėlesnio civilinio proceso (StPO 67 straipsnio 7 dalis).

Austrijoje vykdomame baudžiamajame procese tai taikoma ir užsienyje gyvenantiems asmenims, taip pat Austrijos pilietybės neturintiems asmenims.

Kokiu atveju teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsakys jį nagrinėti?

Deklaracija dėl įstojimo į procesą civilinė šalimi atmetama, jeigu ji yra akivaizdžiai nepagrįsta, pateikta per vėlai arba jeigu laiku nepateikta kompensacijos sumos sąmata arba nenurodyta apytikrė žala (StPO 67 straipsnio 4 dalis). Kol teisme nepateikti kaltinimai, dėl deklaracijos atmetimo sprendžia prokuroras. Kai kaltinimai pateikiami, dėl deklaracijos sprendžia teismas (StPO 67 straipsnio 5 dalis).

Jeigu teismo nagrinėjimo metu primamas nuosprendis, teismas taip pat turi nuspręsti dėl pateiktų civilinių reikalavimų. Jeigu kaltinamasis išteisinamas, civilinė šalis turi pateikti savo reikalavimus civilinių bylų teisme, nes tokiais atvejais civilinei šaliai baudžiamajame procese negali būti priteista kompensacija ar žalos atlyginimas. Jeigu kaltinamasis pripažįstamas kaltu, i) reikalavimas gali būti patenkinamas (iš dalies arba visiškai) arba ii) ieškoviui gali būti nurodyta pateikti savo reikalavimus civilinių bylų teisme. Nepaisant apkaltinamojo nuosprendžio, civilinis ieškinytas tampa reikalingas, jeigu iki galo išsiaiškinus nuosprendžio aplinkybes civiliniai reikalavimai pripažįstami nepagrįstais arba jeigu baudžiamojo proceso rezultatas nesudaro sąlygų net iš dalies įvertinti civilinio ieškinyto, nebent įrodymų rinkimo procesas, kuriuo iš esmės neužvilkinamos galimybės nuspręsti dėl kaltinamojo kaltės ir jo nuteisimo, sudaro pagrindą toliau aiškintis nuosprendžio aplinkybes.

Baudžiamajame procese civiliniai reikalavimai negali būti atmetami, t. y. civilinė šalis vis tiek gali savo reikalavimus pateikti civilinių bylų teisme.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme?

Jeigu prokuroras atmeta deklaraciją, galima pateikti skundą dėl teisių pažeidimo (StPO 106 straipsnis). Jeigu deklaraciją atmeta teismas, galima pateikti skundą (StPO 87 straipsnio 1 dalis).

Civilinė šalis (bet tik tam tikrais atvejais) gali pateikti skundą dėl negaliojimo arba skundą dėl bylos perdavimo civilinių bylų teismui, nes kaltinamasis buvo išteisintas. Jeigu, nepaisant to, kad kaltinamasis buvo nuteistas, šalis vis tiek nukreipiama į civilinių bylų teismą, remiantis civiliniais reikalavimais gali būti teikiamas apeliacinis skundas.

Ne baudžiamajame procese civilinių bylų teismuose visada galima pateikti civilinius ieškinius.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Remiantis Vykdyto tvarkos (vok. *Exekutionsordnung*, EO) 1 straipsnio pirmuoju sakiniu, teisiškai privalomos baudžiamųjų bylų teismų išvados dėl civilinių reikalavimų EO prasme laikytinos vykdomaisiais raštais. Kiekvienai vykdyto procedūrai reikalingas galiojantis vykdomasis raštas. Pradėti vykdymą turi būti prašoma per kompetentingą apylinkės teismą (vok. *Bezirksgericht*). Vykdyto veiksmai bus pradėti, jeigu yra įvykdyti visi jiems taikomi reikalavimai. Vykdyto veiksmai (pvz., kilnojamojo turto pardavimas, reikalavimų perleidimas vykdyto atliekančiam kreditoriui arba priverstinis nekilnojamojo turto pardavimas) pradedami ieškovo prašymu.

Vykdyto procedūros formas galima rasti spustelėjus toliau nurodytą Austrijos Teisingumo ministerijos interneto svetainės nuorodą:

<https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Exekution.aspx>

Kai vykdyto veiksmai patvirtinami, vykdyto procedūrą paprastai administruoja teisėjas arba teismo pareigūnas. Vykdyto veiksmus atlieka teismo antstoliai, kurie Austrijoje yra teismo pareigūnai. Pateikti papildomus pareiškimus kreditoriaus prašoma tik tuo atveju, jeigu teismas arba teismo antstolis be jų negali tęsti procedūros arba jeigu dėl minėtų veiksmų patiriamos išlaidos.

Vykdyto veiksmai atliekami tol, kol jie sėkmingai užbaigiami arba nutraukiami dėl to, kad, pavyzdžiui, procedūros vykdyto metu skolininkas sumokėjo skolą kreditoriui.

Paskutinis naujinimas: 22/02/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.